

Drama desatera dní

ELLERY

QUEEN

Ellery Queen
DRAMA DESATERA DNÍ

Drama desatera dní

ELLERY

QUEEN

Copyright © Ellery Queen
Translation © by Jarmila Emmerová
Cover & layout © 2013 by Jiří Pánek
Czech edition © 2014 by nakladatelství NAŠE VOJSKO, s.r.o.
All rights reserved

ISBN 978-80-206-1414-8

Část I

Drama devíti dní

První den

Zpočátku to bylo cosi bez tvaru, jakási temnota, která se pořád pohybovala sem a tam jako tanečníci. Za tím se ozývala hudba, slabounká, veselá, matoucí, a pak z toho bylo cosi obrovského, řítilo se to na člověka a hudba se přitom ztrácela v přívalu zvuku tak nesmírného, že člověk letěl prostorem jako komár ve vzdušném proudu – pak se to přehnal a vytrácelo a znovu se ozvala slabounká hudba a temnota se znovu začala míhat sem a tam.

Všechno se kymácelo. Zmocňovala se ho mořská nemoc.

Tamhleto nahoře je nejspíš mořská obluda nad atlantickou nocí s nějakým stínem podobným rozvlněnému mračnu a s roztřesenými skvrnami namísto hvězd. A ta hudba je asi zpěv v kajutě pro mužstvo na přídi nebo převalování černých vod. Věděl, že je to skutečné, poněvadž když zavřel oči, mračno a hvězdy zmizely, kdežto kymácení i hudba trvaly dál. Vnímál také pach ryb a něco se složitou chutí, jakoby kyselý med.

Bylo to zajímavé, protože všechno znamenalo nějaký problém, a vnímání pohledů a zvuků a pachů a chutí, nad

nimiž si mohl lámat hlavu, mu dávalo pocit nové důležitosti, jako by předtím nebyl ničím. Bylo to, jako by se právě rodil. Jako by se rodil na nějaké lodi. Ležel na lodi, ta loď se houpala a on se houpal s ní v houpající se noci a vzhlížel ke stropu oblohy.

Mohl by se tak houpat věčně v tomhle příjemném bezčasu, jen kdyby věci zůstávaly stále stejné; jenže ony nezůstávaly. Obloha se snižovala a hvězdy klesaly a to byla další záhada, protože místo aby při tom přibližování rostly, naopak se zmenšovaly. I ráz toho houpání se měnil; teď svalnatě zesílilo a člověka náhle napadlo: Třeba se nehoupá ta loď, ale já.

Otevřel oči.

Seděl na něčem tvrdém, co se pod ním poddávalo. Kolena měl přitisknutá k bradě. Ruce měl sepjaté kolem holení a houpal se dopředu a dozadu.

Někdo prohlásil: „Není to vůbec žádná loď,“ a to ho překvapilo, protože ten hlas mu byl povědomý, ale za nic na světě si nemohl vzpomenout, čí hlas to je.

Důkladně se rozhlédl kolem sebe. V místnosti nikdo nebyl.

V místnosti.

Byla to nějaká místnost.

Ten objev působil jako cáknutí mořské vody.

Rozpojil ruce a položil je dlaněmi dolů na něco teplého a drsného, přesto však na omak smekavého. To se mu nelíbilo a zvedl si ruce k obličejí. Tentokrát se jeho dlaně setkaly s něčím nepříjemným, jakoby s mohérovou srstí, a pomyslel si: Jsem v nějaké místnosti a potřebuju oholit, jenže co to je oholit? Potom si vzpomněl, co

to slovo znamená, a zasmál se. Jak to, že musel vzpomínat, co znamená slovo oholit?

Spustil zas ruce a dlaně ucítily tu smekavou věc a on zjistil, že je to jakási deka. Zároveň si uvědomil, že během jeho rozmýšlení temnota zmizela.

Zamračil se. Byla tu vůbec tma?

Okamžitě věděl, že ne. Okamžitě věděl, že tu nebyla ani žádná obloha. Je to strop, pomyslel si a zamračil se, a k tomu ještě zatraceně prašivý strop. A ty hvězdy byly taky falešné. Prostě sluneční paprsky na útěku, které se vplížily dovnitř trhlinami v opotřebovaných roletách na oknech. Kdesi vyřvával nějaký hlas písničku „Když se irské oči usmívají“. Taky tu šplouchala voda. A ten pach byl opravdu rybí, z ryby, která se pekla na sádle. Polkl, ucítil tu kysele sladkou chuť a uvědomil si, že ta chuť je zároveň pach a že obojí se spolu chemicky mísí ve vzduchu, který on vdechuje. Jaký div, že mu je na zvracení. Vzduch je uleželý jako sýr.

Jako sýr s navlečenými ponožkami, pomyslel si a ušklíbl se. Kde to jsem?

Seděl na nějaké posteli z ozdobně zprohýbaného železa, kdysi natřené na bílo, ale teď trpící jakýmsi ekzémem, a hleděl na střepe zašlého zrcátka. Místnost byla komicky malá a měla banánově natřené stěny. A z těch banánů, pomyslel si a znovu se zazubil, se loupají slupky. To jsem se už třikrát zasmál, napadlo ho; mám tedy smysl pro humor. Ale kde to sakra jsem?

Stálo tam křeslo s oválným vyřezávaným opěradlem a s ubohým zeleným sedadlem vycpávaným žíněmi, jehož elegantní nohy drželo pohromadě X z drátů; z na-

kloněného kalendáře na zdi na něho zíral nějaký muž s dlouhými vlasy, který vypadal na umření, a dveře na něho vystrkovaly otlučený porcelánový věšák na šaty jako nějaký prst. Prst v jakémisi mystériu, ale jaké je rozluštění toho tajemství? Na věšáku nic neviselo, na křesle nic nebylo a muž na obrázku vypadal stejně důvěrně známý jako ten hlas, který prohlásil, že to není žádná loď. Jenže obojí zůstávalo mimo dosah chápání.

Člověk na posteli s vystrčenými kostnatými koleny byl špinavý vandrák s rozmláceným obličejem, který se ani neobtěžoval sundat si špinavé šaty, takový to byl uválený vandrák; seděl tam ve vlastní špíně, jako by si v ní liboval. A to je otrava.

Protože ten člověk na posteli jsem já, a jak můžu být ten člověk na posteli, když jsem toho špinavého vandráka jakživ neviděl?

Je to záhada.

Je to záhada, když člověk nejenže neví, kde je, ale ani neví, kdo vlastně je.

Znovu jsem se zasmál.

Plácnu sebou zase na tuhle matraci, nebo co to je, a budu spát, pomyslel si, to udělám! A v následujícím okamžiku už Howard věděl, že je opět na nějaké lodi pod příkrovem hvězd.

Když se Howard probral podruhé, bylo všechno jiné, už neměl pocit, že se postupně rodí, žádné fantazírování o jakési lodi a jiné nesmysly. Teď prostě otevřel oči, poznal tu páchnoucí místnost, Krista na kalendáři, rozbité zrcátko a byl skokem z té náhražky postele a zíral zuřivě na svůj obraz, náhle jasný.

Skoro všechno mu v hlavě bleskem zapadlo na své místo: kdo je, odkud přišel, dokonce i proč přijel do New Yorku. Vzpomněl si, jak chytil ve Slocumu vlak Atlantik. Vzpomněl si, jak šlapal po rampě z výhně peronu 24 do pece nádraží Grand Central. Vzpomněl si, jak telefonoval do galérie Terrazzi a ptal se, kdy se otvírá Djerensova výstava, a jak mu otrávený evropský hlas říkal do ucha: „Výstava Mynheera Djerense včera skončila.“ A vzpomněl si, jak otevřel oči v téhle popelnici na odpady. Ale mezi tím hlasem a touhle místností visela opona černé mlhy.

Howard se rozklepal třesavkou.

Věděl, že ho to přepadne, dřív než se to stalo. Ale nevěděl, že to bude tak zlé. Pokusil se ovládnout. Avšak napětí svalů třesavku jen zhoršilo. Vykročil ke dveřím s tím otlučeným porcelánovým věšákem.

Ted' naposledy jsem určitě nespal dlouho, pomyslel si. Pořád tam cákají tou vodou.

Otevřel dveře.

Chodba svým pachem stavěla pomník všem nohám, které tudy prošly.

Děda, který tu šmejdil mopem, zvedl hlavu.

„Hej, vy tam!“ zavolal Howard. „Kde to jsem?“

Děda se opřel o násadu mopu a Howard si všiml, že má jen jedno oko. „Já byl jednou na Západě,“ prohlásil děda. „Rajzoval jsem zamlada, kamaráde. Tehda tam seděl ten indián před takovou haluznou u silnice. Na míle dokola nikde nic, jen ta stará barabizna a vzadu nějaká hora. V Kansasu to myslím bylo –“

„Spíš v Oklahomě nebo v Novém Mexiku,“ poznamenal Howard a zjistil, že podpírá zeď. Ta ryba byla bez-

pochyby už snědená, ale její kostra tu dosud lákavě a mučivě strašila. Bude se muset co nejdřív najíst; tak to dopadalo vždycky. „Ale co na tom? Musím odtud vypadnout.“

„Ten indián seděl v tom prachu vopřenej zádama vo tu barabiznu, rozumíš –“

Dědovo oko se náhle přesunulo doprostřed jeho čela a Howard poznamenal: „Polyfémos.“

„To ne,“ namítl staroch. „Nevím, jak se jmenoval. Jde vo to, že zrovna nad hlavou toho indiána, takhle přibitá na zdi, byla firma s velikejma červenejma písmenama. A co bys řek, že na ní stálo?“

„Co?“ zeptal se Howard.

„Hotel Waldorf!“ triumfálně prohlásil děda.

„Mockrát děkuju,“ řekl Howard. „To mi namouduši pomohlo, starej pamětníku. Ale kde teď sakra jsem?“

„Kde bys sakra byl?“ zavrčel děda. „Seš v noclehárně, přítelíčku, v noclehárně na Bowery, která byla dost dobrá pro Steva Brodyho a Tima Sullivana, a je až moc dobrá pro takový, jako seš ty, vandráku jedna špinavá!“

Kbelík na špínu se rozletěl. Vznesl se jako pták. Pak přistál na boku s muzikálním šplouchnutím.

Děda se zachvěl, jako by byl Howard nenakopl kbelík, ale jeho. Stál tam v šedivých mydlinkách a zdálo se, že se rozbřečí.

„Dejte mi ten mop,“ řekl mu Howard. „Vytrů to.“

„Ty vandráku špinavá!“

Howard se vrátil do místnosti.

Posadil se na postel, udělal si z dlaní misku přes ústa a nos a zuřivě vydechoval, protože zuřivě doufal...

Určitě žádný alkohol nepil.

Ruce mu klesly.

Ruce mu klesly a měl je celé zakrvácené.

Na rukou měl krev.

Začal na sobě škubat šaty. Světle hnědý gabardén byl potrhaný a pomačkaný, umaštěný a ztuhlý nějakým svinstvem. Smrděl jako prasečí kotce na Jorkingově farmě za Dvojvrším. Jako kluk obcházel do Slocumu dlouhou oklikou, jen aby se vyhnul Jorkingovým prasaťům. Ale teď mu to nevadilo; bylo to dokonce příjemné, poněvadž to nebylo to, po čem pátral.

Ohledával se jako zavšivená opice.

A náhle to našel. Velký černohnědý chuchvalec. Kus toho chuchvalce měl na klopě. Druhý kus na košili. Tím chuchvalcem se košile přilepila k saku. Odtrhl ji. Odtržený okraj chuchvalce byl vláknitý.

Seskočil z postele a vrhl se ke střepeu zrcátka. Jeho pravé oko vypadalo jako stará pecka z avokáda. Přes kořen nosu měl šarlatovou rýhu. Levou stranu spodního rtu měl nafouklou jako bublinu ze žvýkačky. A z levého ucha měl fialovou karikaturu. Někde se porval! Nebo snad ne? A prohrál. Nebo vyhrál?

Nebo vyhrál i prohrál zároveň? Zvedl roztřesené ruce k fungujícímu oku a zamžoural na ně. Kotníky obou měl rozbité, odřené a oteklé. Krev zatekla do plavých chloupků, takže ztuhle stály jako nalíčené řasy. Ale to je přece moje vlastní krev! Otočil ruce dlaněmi vzhůru a zaplavil ho pocit úlevy. Na dlaních žádnou krev neměl. Snad jsem přece jen nikoho nezabil, zaradoval se.

Ale radost se vzápětí rozplynula. Byla tu ta druhá krev. Na jeho šatech a na košili. Ta možná není jeho.

Je možná někoho jiného. Třeba k tomu tentokrát došlo. Možná...!

Tohle mě dorazí, kmitlo mu hlavou. Jestli na to budu dál myslet, bůhví, že mě to tam srazí.

Ta bolest v rukou.

Pomalou si prohledával kapsy. Odjel z domova s víc než dvěma sty dolarů. Jeho inventura byla jen zběžná; nedoufal, že něco najde, a nebyl proto zklamán. Peníze byly pryč. Stejně jako hodinky s miniaturní sochařskou paličkou, kterou mu otec dal ten rok, kdy jel do Francie. Stejně jako zlaté plnicí pero, které dostal od Sally loni k narozeninám. Obrali ho. Možná po tom, co se nastěhoval do tohohle opiového doupěte. To vypadalo přijatelně; nikdy by mu tady nedali pokoj bez zaplacení předem.

Howard se pokusil vyčarovat si v duchu „recepčního“, „hotelovou halu“, „Bowery“ – jak to asi všechno vypadalo včera večer.

Včera večer. Nebo předevečím večer. Možná před dvěma týdny. Posledně to trvalo šest dní. Jednou pouze dvě hodiny. Nikdy to nevěděl předem, poněvadž ta věc byla jako pruh práchniviny v čase, neměřitelný jinak než tím, co jej obklopovalo.

Howard znovu ponuře vykročil ke dveřím.

„Kolikátého je dnes?“

Děda klečel na kolenou ve špinavé louži a vytíral ji mopem.

„Ptám se, kolikátého je dnes.“

Děda byl pořád ještě uražený. Ždímal zatvrzele mop do kbelíku.

Howard slyšel skřípat své vlastní zuby. „Kolikátého je dnes?“

Děda si odplivl. „Jdeš na to nějak zhurta, brácho, zavolám Bagleye. Ten tě zrychtuje, to budeš koukat.“ Pak asi něco zahlédl v Howardově zdravém oku, protože zakňučel: „Včera byl Den práce,“ sebral kbelík a utekl. Tedy úterý po prvním pondělku v září. Howard pospíchal zpátky do místnosti a vrhl se ke kalendáři. Byl z roku 1937.

Howard se poškrábal na hlavě a zasmál se. Ztroskotal jsem v čase. Najdou moje kosti na mořském dně.

Lodní deník!

Začal se po něm zuřivě shánět.

Lodní deník si začal psát hned po první matoucí plavbě časoprostorem. Každonoční hlášení sobě samému mu umožnilo zachytit tu část své existence, kterou si uvědomoval, a poskytlo mu pod nohama pevnou palubu, ze které se mohl ohlédnout zpátky po svých temných cestách. Ale byl to podivný lodní deník. Zaznamenával vlastně pouze události na souši.

V mezidobích, která Howard trávil na bezčasém moři, zůstávaly stránky nedotčené a prázdné.

Jeho deník tvořila sbírka tlustých černých kapesních notýsků. Pokaždé, když nějaký popsál, uložil jej doma do psacího stolu.

Ale jeden nosil stále s sebou.

Jestli mu štípili taky ten – !

Ale našel jej ve vnější náprsní kapsičce svého saka pod kapesníkem z irského plátna.

Poslední zápis mu říkal, že tahle plavba trvala devatenáct dní.

Uvědomil si, že zírá ven přes špinavé okenní sklo.

Tři patra nad ulicí.

To stačí.

Ale co když si jenom zláme nohu?

Vyrazil ze dveří na chodbu.

Ellery Queen mu řekl, že nechce zatím slyšet ani slovo, protože vyprávění pod vlivem bolesti, hladu a vyčerpání může snad zajímat básníky a kněze, ale bylo by mařením času pro milovníka faktů. Takže ryzí sobectví vyžadovalo, aby napřed Howarda svlékl, hodil ho do vany s horkou vodou, oholil mu vousy, ošetřil mu rány, poskytl mu čisté oblečení a nacpal do něho snídani, která se skládala z velké sklenice rajčatové šťávy okořeněné worcestershirem a tabaskem, z malého bifteku, sedmi topinek s máslem a tří šálků černé kávy.

„Teď teprv tě poznávám,“ prohlásil Ellery, nalévaje mu třetí šálek. „A teď patrně dokážeš myslet aspoň s primitivní schopností komunikace. Když jsem tě viděl posledně, Howarde, otloukal jsi mramor. Cos dělal mezi tím – vypracoval ses na otloukání živého masa?“

„Ty sis prohlížel moje šaty!“

Ellery se zazubil.

„Byl jsi v té vaně hrozně dlouho.“

„Trvalo mi dlouho, než jsem došel z Bowery sem.“

„Jsi švorc?“

„Vždyť víš, že jsem. Prošacoval jsi mi kapsy.“

„Přirozeně. Jak se daří tvému otci, Howarde?“

„Dobře.“ Pak se Howard zatvářil vyplašeně a vyskočil od stolu. „Ellery, můžu si od tebe zatelefonovat?“

Ellery ho pozoroval, jak jde do pracovny. Dveře za Howardem se docela nedovřely a Ellery se nenamáhal je jít zavřít. Howard si zřejmě objednal meziměstský hovor, poněvadž nějakou dobu se za dveřmi nic neozývalo.

Ellery sáhl po dýmce, aby si po snídani zakouřil, a zopakoval si v duchu, co ví o Howardovi Van Hornovi.

Nebylo toho mnoho a všechno navíc zatemňoval odstup jedné války, jednoho oceánu a jednoho desetiletí. Setkali se poprvé na terase nárožní kavárny, kde se rue de la Huchette setkává s bulvárem St. Michel. Bylo to v předválečné Paříži, v Paříži cagoulardů a přívrženců Frontpopulaire, neuvěřitelné Světové výstavy, kdy nacisti s důmyslnými fotoaparáty a s knižními průvodci zamořovali Pravý břeh a razili si po způsobu übermenschů cestu mezi bledými uprchlíky z Vídně a z Prahy, aby se podívali na Picassovu Guerniku se zdáním vášnivého turistického zájmu; v Paříži, kde zuřil spor o Španělsko, zatímco za Pyrenejemi Madrid umíral na neintervenci. V rozkládající se Paříži, kde Ellery hledal jistého muže známého pod jménem Hansel, což je jiný a dávný příběh, takže patrně nebude nikdy vyprávěn. Ale poněvadž Hansel byl nacist a o málo nacistech se předpokládalo, že by se vyskytli v rue de la Huchette, hledal ho Ellery právě tam.

A tam našel Howarda.

Howard tenkrát bydlel nějaký čas na Levém břehu a byl nešťastný. Rue de la Huchette nesdílela důvěru ostatních pařížských čtvrtí v nedobytnost Maginotovy linie; všude vládla zneklidňující politická atmosféra, a to

vyvádělo z míry mladého Američana, který přijel přes oceán, aby studoval sochařinu, a který měl hlavu plnou Rodina, Bourdella, neoklasicismu a čistoty řeckých linií. Ellery si vzpomínal, že tenkrát Howarda dost litoval, a poněvadž člověk, jenž pozoruje, jak se točí svět, je méně nápadný, když to dělá ve dvou, dovolil Howardovi, aby s ním sdílel ten stůl na terase kavárny. Po tři týdny se tenkrát hodně spolu stýkali, až jednoho dne si Hansel vyšel z Francie čtrnáctého století, což je rue St. Severin, padl Ellerymu přímo do náruče, a to byl konec styků s Howardem.

Ted' Howard v pracovně říkal: „Ale, otče, vždyť já jsem docela v pořádku. Tobě bych přece nelhal, ty pečlivko.“ A pak se Howard zasmál a řekl: „Odvolej psy, jedu rovnou domů.“

Ty tři týdny tenkrát mluvíval Howard o svém otci zešíroka a očividně ho zbožňoval. Ellery tehdy nabyl dojmu, že starší Van Horn je velká postava s ocelovou hrudí, postava heroická, muž plný síly, důstojnosti, lidskosti, skvělosti, soucitu a šlechetnosti – pravý vzor otce; a to velkého Elleryho pobavilo, protože když ho Howard vzal do svého impozantního najatého ateliéru, Ellery tam viděl spoustu soch, tesaných přímo do kamene na solidní geometrické bázi, spoustu mohutně se rýsujících takových božstev mužnosti, jako je Zeus, Mojžíš či Adam. Zdálo se mu tehdy významné, že se Howard ani jednou nezmnínil o své matce.

„Ne, jsem u Elleryho Queena,“ říkal právě Howard. „Pamatuješ, otče, to je ten báječný člověk, se kterým jsem se seznámil před válkou v Paříži... Ano, Queen...“